

*Гурська І.В., студентка ЕФ, 4 курсу,
спеціальність 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «УжНУ», Науковий керівник – Яцко М. В. – к.е.н.,
доцент кафедри обліку і аудиту*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Гурська, І.В. Особливості відображення інформації про власний капітал у системі бухгалтерського обліку в державному секторі // Облік, аналіз та аудит: еволюція, сучасний стан та перспективи розвитку: зб. матеріалів II Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 8 грудня 2015 р. — К. : КНЕУ, 2015. — С. 32-35.

ISBN 978-966-926-054-3

Національна система обліку формувалася під впливом внутрішніх змін, які відбулися в економіці України, та доцільності приведення системи обліку у відповідність до міжнародних вимог. На даний час процес реформування продовжується і охоплює усю систему обліку, яка сформувалася в нашій державі, в тому числі й облік діяльності бюджетних установ.

Первісне значення терміну «капітал» від лат. *capitalis* і означає головний, основний. Першу спробу дати науковий аналіз капіталу зробив Аристотель [4].

На думку П.Й. Атамаса [2] Власний капітал відображає вартість державного майна, переданого в постійне безпосереднє розпорядження бюджетної установи, а також результати виконання кошторису за загальним і спеціальним фондами. Найдоцільнішим є визначенням проф. Ф.Ф. Бутинця за якого «Величина власного капіталу бюджетних установ є сумою вартісного вираження фондів (необоротних активів, МШП) і результату виконання кошторисів» [3, с. 205]. НП(с)БО у ДС 101 «Подання фінансової звітності» визначає власний капітал як «частину в активах суб'єкта державного сектору, що залишається після вирахування зобов'язань» [6, п. 4].

Баланс бюджетної установи можна відобразити таким рівнянням: Чисті активи = Активи — Зобов'язання. Для систематичного контролю, складання звітності і проведення економічного аналізу, призначений План рахунків, який забезпечує окремий облік доходів і видатків на всіх етапах їх формування [7].

У бюджетній сфері процеси реформування БО і фінансової звітності відбуваються дуже повільнішими темпами. Процес модернізації розпочався із затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки (далі – Стратегія № 34).

Проте на сьогоднішній день не затверджено жодних методичних рекомендацій щодо запровадження Стандартів. Структура та вибір об'єктів обліку, застосованих у Плані рахунків, мають забезпечити прозорість облікових процесів, складання звітності та отримання об'єктивної інформації про фінансові операції, які здійснюються в держсекторі, будь-яким користувачем.

У процесі реформування особлива увага приділяється питанню створення та запровадження єдиного плану рахунків. Він повинен будуватися на методі нарахування і забезпечувати формування національних рахунків. Це забезпечить відкритість облікових процесів, прозору консолідацію інформації.

Власний капітал обліковується на рахунках 4 класу. При цьому повністю погоджуємося з думкою О.В. Адамик, що капітал бюджетної установи не є її власністю, а надається у користування для виконання суб'єктом покладених на нього функціональних обов'язків [1, с. 417].

Власний капітал виступає гарантією організації діяльності бюджетних установ, він є основою для початку і продовження фінансово-господарської діяльності бюджетних установ [5].

Схема формування капіталу бюджетних установ шляхом розміщення отриманих фінансових ресурсів у необоротних активах та малоцінних і швидкозношуваних предметах [1].

На відміну від комерційних підприємств бюджетні установи відразу зараховують усю суму придбаних необоротних активів до фактичних витрат (рис. 3 операція 3б) і власного капіталу (рахунок 40 або 41) [1].

Отже, оскільки бюджетні установи не мають у своїй власності майна, поняття «власний капітал» не має для них повноцінного змісту. Виходячи із сутності та облікового відображення доречнішим є використання терміну «фонди» на противагу терміну «власний капітал». У зв'язку з модернізацією

доцільнішим буде введення поняття «чисті активи», яке відповідає міжнародним стандартам. Важливим є удосконалення методології обліку та складання звітності, а також запровадження інформаційних технологій. Ці напрями удосконалення обліку дозволять відобразити реальність планових показників бюджету, їх виконання та дасть можливість визначити основні напрями бюджетного фінансування.

Література

1. *Адамик, О.В.* Власний капітал бюджетних установ у процесах уніфікації вітчизняних облікових систем державного сектора економіки до світових стандартів / О.В. Адамик // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. – 2012. – Вип. 2 (23). – С. 413-422.

2. *Атамас, П.Й.* Облік у бюджетних установах: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / П.Й. Атамас. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 288 с.

3. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: Навчальний посібник / За ред проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2004. – 448 с.

4. Економічна теорія: Макро- та мікроекономіка: Навч. посібник / За ред. З.Г. Ватаманюка та С.М. Панчишина. – Львів: Інгерко, 1998. – 708 с.

5. Наказ Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку бюджетних установ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1214-13/page3>

6. НП(с)БО в державному сектор 101 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

7. *Тарантута, Л.В.; Ведмева, Я.С.* Вплив трансформації бюджетного обліку в бюджетних установах на фінансування та використання бюджетних коштів / Тарантута Л.В., Ведмева Я.С. // Держава та регіони. – 2007. – №6. – С. 169-174.